

Datum

2023-11-24

Vår referens

Lars G Larsson

Utvecklingssekreterare

lars.g.larsson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Ärende väckt av Sverigedemokraterna - Ärende väckt av Sverigedemokraterna - Åtgärder för trygghetsfrämjande insatser på Malmö stads härbärke Vallhem och Lillhem ASN-2023-20763

Sammanfattning

Sverigedemokraterna har i ett nämndinitiativ föreslagit att förvaltningen tar fram ett åtgärdsprogram för trygghetsfrämjande insatser på akutboendena Vallhem och Lillhem samt utreder möjligheterna att flytta verksamheterna i det fall åtgärderna inte ger resultat.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen redogör i ärendet för vilka åtgärder som har vidtagits eller planeras för att säkerställa en trygg och säker arbetsmiljö för medarbetarna samt för att främja trygghet i området.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen föreslår att Sverigedemokraternas nämndinitiativ ska betraktas som besvarat med vad som framförs i ärendet.

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta

Arbetsmarknads- och socialnämnden anser nämndinitiativet vara besvarat med vad som framförs i ärendet.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse - Ärende väckt av Sverigedemokraterna - Åtgärder för trygghetsfrämjande insatser på Malmö stads härbärke Vallhem och Lillhem

Beslutsplanering

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2023-10-26

ASN beredning 2023-11-29

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2023-12-07

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2023-12-20

Ärendet

Sverigedemokraterna har i ett nämndinitiativ föreslagit att förvaltningen tar fram ett åtgärdsprogram för trygghetsfrämjande insatser på akutboendena Vallhem och Lillhem samt

utreder möjligheterna att flytta verksamheterna i det fall åtgärderna inte ger resultat.

Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutade på sitt sammanträde 2023-10-26 att överlämna ärendet till arbetsmarknads- och socialförvaltningen för beredning.

Sverigedemokraterna skriver i nämndinitiativet att Malmö stad tog över driften av akutboendena Vallhem och Lillhem vid årsskiftet och att båda boendena vänder sig till hemlösa personer med missbruksproblem.

Akutboendena ligger intill varandra på Stora Kvarngatan respektive Lilla Kvarngatan och enligt nämndinitiativet hade området med omnejd kring Gamla staden och runt Caroli redan innan övertagandet drabbats av otrygghet, oroligheter, bråk, narkotikahandel och missbruk.

Sverigedemokraterna skriver vidare att de senaste två månaderna har det eskalerat och i september 2023 knivhögs två män i samband med ett bråk utanför boendet Vallhem. Den 23 oktober 2023 uppstod en situation på härbärgets som resulterade i att polisen tvingades avlossa skott mot två personer som uppträdde hotfullt. I flera år har boende i området försökt slå larm till kommunen men dessvärre har utvecklingen inte kunnat stävjas.

Sverigedemokraterna menar att det är uppenbart att situationen just nu är utom kontroll och betraktar läget som akut och anser att kraftfulla åtgärder behövs för att medarbetarna i verksamheterna ska kunna ha en trygg arbetsmiljö samt att boende i området inte ska fortsätta riskera att utsättas för hot, brott och otrygghet i sitt bostadsområde under alla dygnets timmar.

Sverigedemokraterna yrkar med anledning av ovanstående

- Att förvaltningen tar fram ett åtgärdsprogram för trygghetsfrämjande insatser i samverkan med medarbetarna i verksamheterna, boende i området och andra berörda myndigheter. Dessa ska skriftligt redovisas till nämnden och en lägesrapport ska kontinuerligt återrapporteras vid nämndens sammanträden.
- Att förvaltningen utreder möjligheterna att flytta verksamheterna i det fall åtgärderna inte ger resultat.

Förvaltningens överväganden

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen driver sedan årsskiftet 2022/2023 två boenden med akutplatser för kvinnor (Lillhem) respektive män (Vallhem). Tidigare drevs akutboenden med entreprenadavtal.

Med anledning av myndighetskrav gällande bland annat brandskydd kunde inte förvaltningen driva akutboendet för kvinnor i tidigare lokaler (Rönbacken). Verksamheten flyttade därför till Lillhems lokaler, vilka bedömdes som lämpliga för verksamheten under en övergångsperiod.

Förvaltningen redogör nedan för åtgärder som har vidtagits eller planeras för medarbetarnas trygghet och säkerhet samt för att förebygga otrygghet och störningar för de som bor eller driver verksamhet i området närmast Vallhem och Lillhem.

Trygg och säker arbetsmiljö för medarbetarna

Förvaltningen arbetar systematisk med arbetsmiljön på arbetsplatsen utifrån förvaltningsgemensam rutin. Det systematiska arbetsmiljöarbetet består av att genomföra riskbedömningar,

ta fram handlingsplaner, vidta åtgärder samt följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås.

Nedan beskriver förvaltningen åtgärder som har vidtagits i samband med händelser på Vallhem samt vilka övriga långsiktiga åtgärder som pågår och är planerade för att skapa en trygg och säker arbetsmiljö för medarbetarna.

I samband med händelsen på Vallhem anmälde arbetsgivaren 2023-10-23 incidenten som ett allvarligt tillbud till Arbetsmiljöverket. Myndigheten besökte arbetsplatsen och inkom därefter med ett inspektionsmeddelande.

Av meddelandet framgick att Arbetsmiljöverket vid inspektionen identifierat delar som fungerar bra i arbetsmiljöarbetet på arbetsplatsen men att det också finns delar som behöver utvecklas. Inspektionsmeddelandet definierar ett antal brister och kravställningar som arbetsgivaren senast 2024-01-31 skall besvara.

Sedan skjutningen inträffade på Vallhem har olika åtgärder vidtagits och en handlingsplan är påbörjad. Arbetsgivaren fortsätter, i enlighet med det systematiska arbetsmiljöarbetet, att tillsammans med medarbetare, skyddsombud och stödfunktioner utreda händelsen och identifiera eventuella utvecklingsområden och åtgärder för att säkerställa att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs.

Parallellt med detta arbete pågår en dialog med övriga avdelningar inom förvaltningen, Polismyndigheten samt Region Skåne för att fortsätta utveckla samverkan mellan parterna.

Förvaltningens vidtagna åtgärder

- Samtal och dialog på arbetsplatsen kopplat till händelsen, samtalsstöd till alla medarbetare, insats via företagshälsovården (Feelgood).
- Möten och samtal med Polismyndigheten
- ”After action review” (AAR) med de som arbetade när skjutningen inträffade. AAR är en systematisk dialogbaserad reflektionsmetod som används före, under och efter genomförda insatser, övningar eller andra händelser.
- Utvecklingsarbete kopplat till rutiner i verksamheten, löpande behovs- och riskbedömningar i det dagliga arbetet
- Samarbete och dialog med stödfunktioner såsom säkerhetssamordnare, kris- och beredskapssamordnare samt HR
- Se över andra boendeanternativ för vissa personer, boende anpassat till individen utifrån att Vallhem inte kan möta allas behov
- Tillfälligt utökad bemanning på Vallhem

En del i det systematiska arbetsmiljöarbetet består i att arbetsplatsen (chef, medarbetare och skyddsombud) ska ta fram arbetsmiljömål för organisatorisk och social arbetsmiljö, OSA-mål. Målen syftar till att främja hälsa och öka arbetsplatsens förmåga att motverka ohälsa.

För att utveckla förvaltningens attraktivitet som arbetsgivare genomför förvaltningen just nu flera långsiktiga satsningar, varav en fokuserar på trygg och säker arbetsplats.

Arbetet med *Trygg och säker arbetsplats* syftar till att alla medarbetare ska känna sig trygga och säkra

på sin arbetsplats. Det handlar om att förebygga risker för våld, hot om våld och otillåten påverkan. Det handlar även om att ha tydliga rutiner och strukturer vid eventuella händelser.

Under 2023 har förvaltningen anställt en säkerhetssamordnare med fokus på personsäkerhet. Säkerhetssamordnaren har varit involverad i arbetet innan, i samband med och efter skjutningen på Vallhem.

Trygghet och säkerhet i området

Förvaltningen har ansvar för att personer som befinner sig i akut hemlöshet och har problem med missbruk och/eller psykisk ohälsa har möjlighet att bo på ett sätt är anpassat efter deras behov.

Många hemlösa personer i målgruppen rör sig i stadens centrala delar vilket en placering av akutboenden behöver ta hänsyn till. Att kommunen bedriver denna typ av verksamhet i staden riskerar att leda till störningar och otrygghet men kan också innebära en trygghet.

Förvaltningen anser att det är olyckligt att båda akutboendena ligger i samma kvarter. Det ökar dels risken för störningar för kringboende och affärsidkare men kan också leda till en ökad otrygghet för de personer som bor på akutboendena. Det gäller framför allt för de kvinnor som bor på Lillhem.

Förvaltningen har sedan start planerat för att akutboendet för kvinnor ska bedrivas i tidigare lokaler (Rönbacken). Det pågår en renovering av fastigheten och planeringen är att verksamheten ska öppna i tidigare lokaler under första halvåret 2024.

Ansvar för säkerhet och trygghet i området närmast Vallhem och Lillhem delas av flera myndigheter. Förvaltningen har ett bra samarbete med Polismyndigheten och med de fastighetsägare, affärsidkare som har bostäder/lokaler närmast Vallhem och Lillhem.

Förvaltningen har genom fastighetsägarna informerat boende i kvarteret om verksamheterna och uppmuntrat dessa att ta kontakt om problem uppstår. En del personer hör av sig angående problem vilket innebär att förvaltningen kan agera.

Ett nätverk med representanter från förvaltningen, Polismyndigheten, fastighetsägare, civilsamhället (föreningen Maskrosbarn) samt från den närbelägna skolan har träffats efter händelsen i oktober. Nätverket kommer fortsätta att träffas för att främja tryggheten i området.

Den 14 november 2023 var det ett möte mellan förvaltningen och Polismyndigheten om förbättrat samarbete. Det handlar bland annat om utbyte av information och om vad som kan göras bättre när Polismyndigheten av olika skäl behöver besöka något akutboende, exempelvis för att leta efter efterlysta personer.

Medarbetarna rör sig regelbundet i området närmast akutboendena. Det sker spontant eller att någon som bor eller har verksamhet i området har ringt angående någon störning. Medarbetarna har en dialog med de personer som bor på något av akutboendena men också, om det bedöms som lämpligt, med andra personer som uppehåller sig i närheten av fastigheterna.

Flera personer som bor på akutboendena har problem i form av psykisk ohälsa. De har

komplexa vårdbehov och inte sällan finns samtidigt skaldligt bruk och beroende. Det finns en kontinuerlig kontakt med psykiatrin i Malmö om hur dessa personer kan få hjälp på bästa sätt. I dialog med personernas socialsekreterare försöker man hitta bättre boendialternativ för de personer som har behov som inte Vallhem eller Lillhem kan tillgodose.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen föreslår att Sverigedemokraternas nämndinitiativ ska betraktas som besvarat med vad som framförs i ärendet.

Ansvariga

Madeleine Moberg Enhetschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef